

نیاز اقتصاد ایران

نحوه اجرای اینترنت پرو
بانتقادهای جدی مواجه شده است
وعده دسترسی برابر
واقعیت دسترسی گزینشی

صفحه ۶

عوامل پشت پرده جهش میلیاردری خودرو واکاوی شد

سونامی قیمت در بازار خودرو

موفقیت در عرضه اتوبه‌ورم گرم فولاد مبارک که ارسال این پیام به بازار که کمبود مواد اولیه دلیل منطقی برای گرانی خودرو نیست، بازار خودرو همچنان در وضعیت بحرانی و راکد قرار دارد. نایب‌رئیس انجمن قطع‌سازی کشور نگران کننده‌می‌داند.

هفتم اردیبهشت از حدود ۳۸ درصد تا ۴۵ درصد متغیر بوده است. جهش میلیاردری خودرو در حالی رخ داده که تغییر قابل توجهی در نرخ ارز مشهود نیست و مواد اولیه وارداتی با افزایش هزینه مواجه شده‌اند. حتی با وجود

«تعالادل» وضعیت بورس‌های جهانی را بررسی می‌کند

وال استریت میان رکورد و ریسک

۴

یادداشت - ۱

جنگ، بازسازی و شوک مسکن

بیت‌الله ستاریان

سروشست اقتصاد پس از جنگ نه تنها به حجم خرابی‌های فیزیکی بستگی دارد، بلکه بیش از همه به یافتن پاسخی برای این سوال مربوط می‌شود که منابع مالی بازسازی آسیب‌های ناشی از جنگ ۴۰ روزه اخیر چگونه و از کدام مسیرها تامین می‌شود؟ اگر دولت و نهاد‌های بین‌المللی با منطقی‌ترین منابع لازم را فراهم کنند، افزایش بودجه عمرانی می‌تواند با ایجاد «شوک ساختمان» رونق گسترده‌ای در تولید، اشتغال و زنجیره‌های تامین به وجود بیاورد، اما در صورت ناکامی در تامین منابع، اقتصاد وارد چرخه‌ای از رکود ترکیبی و نزولی (در مسکن و سایر بخش‌های اقتصادی) خواهد شد. بحث درباره بازسازی پس از جنگ همیشه فراتر از بازسازی فیزیکی بناها و زیرساخت‌ها بوده است. مساله محوری این است که چگونه یک اقتصاد تخریب شده می‌تواند مسیر بازگشت به تولید و رفاه را طی کند. از دل این تحولات یک پیام روشن بیرون می‌آید: همه چیز به منابع بازمی‌گردد. بدون منابع پایدار، هیچ برنامه بازسازی عملیاتی و موثر نخواهد بود. در نقطه مقابل با منابع، حتی خرابی‌های عمیق هم می‌تواند نقطه آغاز یک جهش اقتصادی باشد. یکی از مفاهیمی که روی آن تاکید می‌کنم، بحث «شوک ساختمان» است، یعنی تزریق گسترده و هدفمند بودجه عمرانی که بتواند مانند یک محرک قوی عمل کند. تجربه تاریخی نشان داده که سرمایه‌گذاری در ساخت‌وساز و زیرساخت، آثار زنجیره‌ای مهمی بر اقتصاد دارد. افزایش تقاضای مصالح ساختمانی، رشد در بخش حمل‌ونقل و لجستیک، اشتغال‌زایی در حوزه‌های فنی و ساختمانی، رونق در صنایع وابسته مانند فولاد، سیمان و پتروشیمی و در نهایت افزایش مصرف عمومی و درآمد‌های مالیاتی دولت. این چرخه می‌تواند سرعت رشد اقتصادی را بالا ببرد و فشارهای ناشی از بیکاری و کاهش درآمد را کاهش دهد. اما این چشم‌انداز مثبت یک شرط اساسی دارد: تامین منابع. در متن مورد بررسی تاکید می‌شود که منابع ممکن است از مسیرهای مختلفی تامین شوند؛ از درآمدهای نفتی و سهم‌های دولت تا جبران خسارت‌ها، منابع بین‌المللی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی یا منطقه‌ای. هر مسیر تامین منابع، پیامدها و محدودیت‌های خاص خود را دارد. منابع داخلی و نفتی ممکن است سریع‌تر قابل دسترسی باشند، اما محدودیت‌های بلندمدت و فشارهای اقتصادی را افزایش دهند؛ منابع بین‌المللی نیازمند سازوکارهای حقوقی و سیاسی است و جذب سرمایه‌گذاری منطقه‌ای محتاج تضمین امنیت سرمایه و ثبات سیاسی است. ارتباط میان نتیجه مذاکرات سیاسی و دسترسی به منابع نیز یکی از نقاط کلیدی است. آنچه مذاکرات و معاهدات می‌توانند فراهم کنند، فقط پایان منازعه یا رفع تحریم‌ها نیست؛ بلکه شامل ایجاد مسیرهای حقوقی و مالی برای ورود کمک‌ها، سرمایه‌گذاری و همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی است. به بیان دیگر، موفقیت‌های دیپلماتیک می‌تواند منابع بیشتری را در اختیار بازسازی قرار دهد و بالعکس، شکست در مذاکرات می‌تواند دسترسی به این منابع را سخت یا غیرممکن سازد. نکته دیگر، ضرورت تدوین یک راهبرد جامع بازسازی است. بازسازی نباید تنها به بازسازی فیزیکی محدود شود، بلکه باید شامل بازسازی برای ارتقای کیفیت مسکن، استانداردسازی ساخت، توسعه زیرساخت‌های پایدار، تقویت بازار کار و ایجاد مشوق برای صنایع داخلی باشد. اگر بازسازی تنها متوقف در بازسازی سریع و ارزان باشد، خطر بازسازی نامناسب، تکرار آسیب‌پذیری‌ها و ایجاد هزینه‌های بلندمدت وجود دارد. بنابراین لازم است سیاستگذاران ضمن سرعت در اجرا، به کیفیت، پایایی و شمولیت اجتماعی نیز توجه کنند؛ از منظر جذب سرمایه‌های فضای پساجنگ هم می‌تواند تهدید بودجه فرصت باشد. سرمایه‌گذاران منطقه‌ای و بین‌المللی معمولاً در جست‌وجوی امنیت سرمایه و شفافیت قوانینند. اگر دولت بتواند تضمین‌های لازم برای امنیت سرمایه، شفافیت در قراردادهای و چارچوب حقوقی روشن فراهم کند، امکان جذب سرمایه‌گذاری‌های بزرگ برای پروژه‌های عمرانی و زیرساختی وجود دارد. بالعکس، ناطمینانی حقوقی و امنیتی سرمایه‌گذاران را فراری می‌دهد و منابع بالقوه را از دسترس خارج می‌سازد. افزون بر این، بازسازی می‌تواند به فرصتی برای بازسازی ساختارهای اقتصادی و اجتماعی نیز تبدیل شود. فرصتی برای تقویت زنجیره‌های تولید داخلی، ارتقای مهارت نیروی کار، گسترش اقتصاد شهری و روستایی متوازن و تقویت دستگاه‌های حکمرانی محلی.

ادامه در صفحه ۳

از سوگ جمعی
تابازسازی روانی

میناب چگونه به زندگی باز می‌گردد؟

صفحه ۸

مسکن در نقطه انفجار

آیا فر قیمت‌ها بالاخره رها می‌شود؟

در حالی که بازارهای زودبازدهی مانند طلا و روسکه رسیده‌اند، نشانه‌ها از چرخش تدریجی سرمایه‌ها به سمت بازار مسکن حکایت دارد؛ بازاری که دو سال در رکود فرورفته بود، اما حالا با افزایش تقاضا، رشد قیمت‌های نقطه‌ای و تسهیل صدور مجوزهای ساخت، در موقعیتی قرار گرفته که برخی فعالان آن از «آمدگی برای جهش» سخن می‌گویند. بازار مسکن ایران همواره تابعی از تحولات کلان اقتصادی و رفتار سرمایه‌گذاران...

صفحه ۵ را بخوانید

گزارش «تعالادل»

از پرش نفت ایران به قله ۱۰۴ دلار

پشت پرده رشد قیمت نفت ایران چیست؟

کلناز برنوی مهر | بازار جهانی نفت یک‌بار دیگر شاهد جهشی معنادار در قیمت نفت ایران بوده است؛ جهشی که نه یک نوسان گذرانی بلکه نشانه‌ای از تغییرات عمیق‌تری در ساختار عرضه، تقاضا و نقش آفرینی ایران در بازار انرژی جهان است. بر اساس آخرین داده‌های منتشر شده در پایگاه آویل پرایس، قیمت نفت ایران در پایان هفته گذشته بیش از ۱.۵ درصد رشد داشته و امروز ۱۰۴ دلار عبور کرده است؛ سطحی که مدت‌هاست...

صفحه ۴ را بخوانید

یادداشت - ۴

ریشه‌های تورم در ایران

طالقت مشاغل کوچک و صنوف در این شرایط بالاکلیفی به پایان رسیده که برای حفظ اشتغال و جلوگیری از بیکاری، باید راهی برای تامین نقدینگی این واحدها پیدا کرد. البته این حمایت‌ها باید مقطعی باشد؛ یعنی فعلاً برای عبور از این دور...

آلبرت بغزبان

چهار ماه بحرانی کمک کنیم؛ اما وقتی وضعیت به استقرار و ثبات رسید، دیگر نیازی به این دخالت‌های دولتی نخواهد بود. اگر سیاستمداران افق روشنی از پایان این وضعیت ارائه ندهند، تولیدکنندگان و استارت‌آپ‌ها دست به تصمیمات عجولانه از جمله اخراج کارگران می‌زنند؛ لذا در حال حاضر وام‌های ارزان قیمت و کوچک برای حفظ معیشت کارمندان و کارگران و همچنین تامین هزینه‌های جاری تولیدکننده (مثل اجاره میها و بیمه) حیاتی است. البته باید تاکید کرد که تنها باید وام‌های کوچک و به درستی پرداخت شوند.

نمی‌توان صددرصد تورم فعلی را به نقدینگی نسبت داد. امروز شاهد گرانی مواد اولیه در بخش پتروشیمی و پلیمری هستیم؛ به طوری که قیمت ظرف بسته‌بندی با محتوای داخل آن برابری می‌کنند؛ در چنین شرایطی ادامه کار برای تولیدکننده صرفه اقتصادی ندارد. بانک مرکزی باید نقدینگی را به سمت بازارهای راکد (مثل پوشاک و لوازم خانگی) هدایت کند تا گردش مالی ایجاد شود. اگر این وام‌ها هدایت نشوند، نقدینگی مثل این که برای خاموش کردن آتش رها شده اما مزارع را زرب آب می‌برد، باعث تخریب بیشتر و تورم افسارگسیخته می‌شود.

در حالی که الگوی مصرف مردم به سمت بانکداری بر توزیع اسکناس‌های درشت در این مقطع، ضرورت کارشناسی نداشت. این اقدام ناخواسته بستری را فراهم کرده که نقدینگی به جای گردش در خدمت تولید، در خدمت معاملات خارج از شبکه و غیرشفاف قرار بگیرد. معرفی این موضوع به عنوان یک دستاورد پولی در شرایط فعلی، جای تأمل دارد. ماهیت معاملات غیرشفاف به گونه‌ای است که یا بر پایه ارز شکل می‌گیرد یا ریال نقد. حالا هر چه این ریال در قطعات درشت‌تری عرضه شود، لجستیک و جابه‌جایی آن تسهیل شده و ریسک‌های انتقال برای فعالان این حوزه کمتر می‌شود. در شرایطی که نظارت‌های بانکی بر تراکنش‌های دیجیتال تشدید شده، تقاضا برای اسکناس درشت در برخی مناطق خاص و چرخه‌های غیررسمی به شدت بالا رفته است. قیمت‌ها به دلیل بسته بودن صرفی‌های دومی، اختلال در اینترنت و کاهش شدید واردات (تقاضا) به صورت غیرطبیعی ثابت مانده و این یک ثبات پایدار نیست. در حالی که قیمت دلار ثابت مانده، قیمت خودرو و مسکن به اعداد نجومی و غیرمعقول رسیده‌اند. بخشی از این موضوع به دلیل بسته شدن سایت‌های خرید و فروش و عدم شفافیت اطلاعاتی است.

یادداشت - ۲

بازار بدون شفافیت؛ زمین بازی شایعات

از سوی سرمایه‌گذاران به‌ویژه دارندگان واحدهای صندوق‌ها بسیار بالا خواهد بود، زیرا سرمایه‌گذاران تلاش می‌کنند ریسک خود را کاهش دهند و از درایی‌های پرریسک خارج شوند. همزمان بررسی بازارهای موزای تصویر متفاوتی از انتظارات اقتصادی آرایه می‌دهد. رشد قیمت نفت تا محدوده ۱۱۱ دلار نشان‌دهنده افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک در سطح جهانی است. در داخل کشور نیز عبور قیمت تنز از ۱۶۱ هزار تومان و افزایش بهای طلا به بالای ۱۸ میلیون تومان، بیانگر تشدید انتظارات تورمی و حرکت نقدینگی به سمت درایی‌های امن است. ورود سرمایه‌های سنگین به صندوق‌های طلا و نقره نیز این روند را تایید می‌کند. به عبارت دیگر، رفتار سرمایه‌گذاران در بازارهای موزای نشان می‌دهد که اعتماد چندانی به پایداری آتش‌بس وجود ندارد و سناریوی غالب در ذهن فعالان اقتصادی، تداوم تنش و حتی گسترش آن است.

یادداشت - ۳

ریسک بازگشایی در اوج ابهام

جبران کرد، اما سرمایه‌ای که نابود شود، برای بسیاری از خانواده‌ها قابل جبران نیست. بنابراین اگر چه ادامه تعطیلی بازار به هیچ وجه وضعیت ایده‌آلی نیست، اما در این مقطع زمانی، بازگشایی بدون پشتوانه روانی و بدون کاهش معنادار ابهام‌ها، اقدامی پرریسک و حتی خطرناک است. بازار سرمایه بیش از هر چیز به «آرامش و قطعیت نسبی» نیاز دارد؛ نه صرفاً به باز بودن و تا وقتی تکلیف جنگ و آتش‌بس مشخص نشده، تنش‌های خبری فروکش نکرده و بسته سیاستی و حمایتی مشخص و شفاف برای مدیریت شوک‌ها تدوین نشده است، بازگشایی بازار، بیشتر شبیه‌ها کردن بازار در میانه توفان است تا بازگشت به روال طبیعی. در این انتخاب میان بد و بدتر، من ترجیح می‌دهم گزینه‌ای را انتخاب کنیم که کمترین آسیب را متوجه سرمایه مردم کند، حتی اگر موقتاً از سرعت و نقدشوندگی بکاهد.

انتظارات، شایعات و سناریوهای ذهنی است، نه واقعیت‌های اقتصادی. این مساله به‌ویژه در بازاری که بخش قابل توجهی از فعالان آن سرمایه‌گذاران خرد هستند، می‌تواند به نوسانات شدید و رفتارهای توده‌وار منجر شود. نکته مهم دیگر، اثر مستقیم آسیب به صنایع بزرگ بر ساختار صندوق‌های سرمایه‌گذاری است. بر آورد نشان‌های می‌دهد که حدود سسی درصد از خالص ارزش دارایی بسیاری از صندوق‌های بورسی به شرکت‌های فولادی، پتروشیمی و پوتیلیتی وابسته بوده است. با وارد شدن آسیب به این شرکت‌ها، ارزش واقعی دارایی‌های این صندوق‌ها با عدم قطعیت جدی مواجه شده است. این یعنی در لحظه بازگشایی بازار، نه تنها قیمت سهام شرکت‌ها باید تعدیل شود، بلکه خالص ارزش دارایی صندوق‌ها نیز نیازمند بازنگری است. در چنین شرایطی اگر بازگشایی بدون برنامه حمایتی دقیق تصمیم بگیرند، نتیجه چنین وضعیتی، شکل‌گیری موج فروش گسترده

یادداشت - ۲

آسیب‌های مستقیم ناشی از حملات اخیر مواجه شده‌اند، بلکه در سطح عملیاتی نیز با اختلال در تامین مواد اولیه، محدودیت در دسترسی به انرژی و ابهام در مسیرهای لجستیکی روبه‌رو هستند. در چنین فضای، بر آورد تولید، فروش و سودآوری آینده عملاً بر پایه مفروضاتی شکل می‌گیرد که خودشان ثبات ندارند، بنابراین افشای اطلاعات، اگر چه انجام شود، لزوماً به معنای افزایش شفافیت واقعی نخواهد بود و حتی ممکن است موجب برداشته‌های اشتباه و تصمیم‌گیری‌های هیجانی در بازار شود. از سویی دیگر، تاکید بر رعایت ملاحظات امنیتی در افشا، عملاً دامنه اطلاعات قابل انتشار را محدود می‌کند. این موضوع بازار را در وضعیتی قرار می‌دهد که نه اطلاعات کامل در دسترس است و نه می‌توان انتظار داشت که بازیگران بازار بر اساس تحلیل دقیق تصمیم بگیرند.

یادداشت - ۳

بازار سرمایه ایران در آستانه بازگشایی در شرایطی قرار گرفته که از منظر تحلیلی با یک وضعیت عادی اقتصادی فاصله معناداری دارد و عملاً در بستر یک اقتصاد نیمه‌جنگی قرار گرفته است؛ شرایطی که در آن، مساله اصلی دیگر صرفاً بازگشایی معاملات نیست، بلکه امکان‌پذیری کشف قیمت منصفانه و قابل اتکا زیر سوال می‌رود. اظهارات رئیس سازمان بورس مبنی بر لزوم افشای اطلاعات از سوی شرکت‌ها به عنوان شرط نخست، در چارچوب‌های کلاسیک بازار سرمایه کاملاً قابل دفاع است، اما در وضعیت فعلی، این شرط با چالش‌های جدی مواجه است. شرکت‌های بزرگ به‌ویژه در صنایع فولادی، پتروشیمی و پوتیلیتی‌های وابسته به پارس جنوبی، نه تنها با

حسنا هادی

بازار سرمایه در حالی دوباره جدی شده که به نظر من، نه زمانش مناسب است و نه شرایط کلی کشور اجازه چنین ریسکی را می‌دهد. من صریح بگویم با بازگشایی بازار در وضعیت فعلی مخالفم و معتقدم بازار باید همچنان بسته بماند تا تکلیف شرایط جنگ و آتش‌بس روشن تر شود. وقتی هنوز به‌طور رسمی و عملی از آتش‌بس خبری نیست، یعنی ما همچنان در وضعیت جنگی به سر می‌بریم؛ وضعیتی که به خودی خود سطح ابهام و ناطمینانی را در کل اقتصاد و به‌ویژه در بازارهای مالی بالا می‌برد. برخلاف چیزی که گاهی القا می‌شود، ابهام‌های کشور کمتر نشده، بلکه فقط شکل و شدت آن تغییر کرده است. در چنین فضای، بازگشایی بازار سرمایه بیش از آنکه نشانه

یادداشت - ۳

مریم محبوی

این روزها بحث بازگشایی بازار سرمایه در حالی دوباره جدی شده که به نظر من، نه زمانش مناسب است و نه شرایط کلی کشور اجازه چنین ریسکی را می‌دهد. من صریح بگویم با بازگشایی بازار در وضعیت فعلی مخالفم و معتقدم بازار باید همچنان بسته بماند تا تکلیف شرایط جنگ و آتش‌بس روشن تر شود. وقتی هنوز به‌طور رسمی و عملی از آتش‌بس خبری نیست، یعنی ما همچنان در وضعیت جنگی به سر می‌بریم؛ وضعیتی که به خودی خود سطح ابهام و ناطمینانی را در کل اقتصاد و به‌ویژه در بازارهای مالی بالا می‌برد. برخلاف چیزی که گاهی القا می‌شود، ابهام‌های کشور کمتر نشده، بلکه فقط شکل و شدت آن تغییر کرده است. در چنین فضای، بازگشایی بازار سرمایه بیش از آنکه نشانه

سامانه پیامکی روزنامه تعادل

به شماره ۳۲۰۵۳۲۰ در دسترس شماست

مخاطبان عزیز می‌توانند نظر، انتقادات و پیشنهادهای خود در مورد مطالب مختلف روزنامه را با ذکر جزئیات

به این سامانه پیامک نمایند.